

FINNMARK JORDSKIFTERETT

Finnmárkku Eananjuohkindiggi

ÅRSMELDING 2020

**JORDSKIFTERETTEN –
EN PROBLEMLØSER FOR ALLE SOM EIER EN BIT AV NORGE**

Jordskiftedomstolen

Jordskiftedomstolen er en særdomstol som administrativt er underlagt Domstoladministrasjonen i Trondheim. I Norge har vi enn så lenge (frem til 1.juli) 34 jordskifteretter.

Domstolene er uavhengige og skal sikre og fremme rettssikkerhet, verne om rettssamfunnet og de skal til enhver tid tilstrebe høy tillit i samfunnet. Dette vil bygge på verdier som kvalitet, integritet, respekt, service, åpenhet og effektivitet. Verdier vi etterstreber i vårt arbeid.

Domstolsleder om 2020

Finnmark jordskifterett har hatt en nedgang i antallet krav om sak for domstolen målt mot foregående år. Det er åpenbart at en liten domstol som vår har større svingninger i antallet krav som fremsettes hvert år. Domstolens gjøremål må følgelig ses over en periode for å konkludere om sakstilfanget. Sett i et femårsperspektiv har jordskifteretten en liten nedgang men historisk sett kan vi ikke si at inngangen er særlig lav. Fortsatt er hoveddelen av saksmassen knyttet til avklaring av grenser. Vi konstaterer imidlertid en markant økning i krav om rettsutgreiing for veiretter i Finnmark. Ofte innebærer dette anførsler om hevd.

Utenom saksmassen har jordskifterettens ansatte vært opptatt av hva nedsatt offentlig utvalg for domstolstruktur og organisering ville ende opp med. Utredningsarbeidet har tatt noen år og det er utarbeidet to utredninger, hhv. NOU 2019:17 og NOU 2020:11. Første del av rapporten om domstolstruktur er landet med vedtak i stortinget i desember 2020 og oppfølgende vedtakelse av forskrift om rettskretser. Konklusjonen er at Finnmark jordskifterett vil bestå som egen domstol med en rettskrets som utgjør hele Finnmark. Dette medfører følgelig ingen endring fra tidligere. Domstolstrukturen fastsatt gir imidlertid fortsatt utfordringer for Finnmark, da retten fortsatt kun har en fast dommer.

Andre del av utredningen om domstolen kom september i 2020. Denne tar opp viktige forhold ved domstolene og hvordan disse skal tilpasses fremtiden. Her er det mange emner som belyses og vi i Finnmark regner med å sende inn et felles høringssvar med øvrige jordskifteretter i Hålogaland.

Av andre aktuelle emner i Finnmark er reaksjoner på Finnmarkskommisjonen sin konklusjon om eierforholdene i Karasjok. Jeg skal ikke ta opp eierdiskusjonen her, men konstatere at dersom «Karasjok-eiendommen» blir en realitet vil det potensielt gi store utfordringer for jordskifteretten sin arbeidssituasjon fremover. Bakgrunnen for denne merknaden kommer av bestemmelsen i Finnmarkslovens § 45; *rettskraftige dommer fra utmarksdomstolen samt erklæringer og avtaler som er avgitt eller inngått i samsvar med Finnmarkskommisjonens konklusjoner, kan bringes inn for jordskifteretten som gjennomfører grensemerking ...*

For at dette skal bli en utfordring må en part i saken trekke grensegangsspørsmålet inn for jordskifteretten. Videre må jordskifteretten finne kravet aktuelt for oppfølging. Utfordringene våre ligger da først og fremst i hvilke ressurser domstolen tildeles dersom dette skulle bli en aktualitet. En slik massiv avklaring av grenser vil medføre mange år med arbeid for jordskifteretten i Karasjok. I dette perspektivet vil imidlertid matrikkelen kunne få vesentlig større troverdighet for grenser i Karasjok.

Dagfinn Kleveland
jordskifterettsleder
februar 2021

Ny jordskiftelov og sakstyper i loven

Fra 1.1.2016 er ny jordskiftelov av 2013 iverksatt til erstatning for jordskifteloven av 1979. Med den nye loven har vi fått en moderne og mer oversiktlig jordskiftelov.

Sakstypene i ny lov er inndelt i kapittel 3, 4 og 5.

kap. 3 Jordskifte

Virkemidler etter lovens kapittel 3:

- § 3-4: Ny utforming av eigedom og alltidvarande bruksrett
- § 3-5: Skiping av sameie
- § 3-6: Oppløysing av sameie og sambruk mellom eigedommar
- § 3-7: Deling av eigedom
- § 3-8: Reglar om sambruk (bruksordning)
- § 3-9: Pålegg om felles tiltak og pålegg om felles investeringar
- § 3-10: Skiping av lag og fastsetjing av vedtekter. Driftsselskap

Også med den nye loven skal jordskifte samlet sett skape bedre eiendomsforhold for de berørte. Videre kan jordskifte bare anvendes dersom nytten blir minst like stor som kostnadene og ulempene for hver enkelt part.

kap.4 Rettsutgreiing og grensefastsetting

Twist om eiendomsgrenser eller rettigheter knyttet til fast eiendom kan være et hinder for bruken av eiendom. Jordskifteretten kan løse saker og fastlegge rettsforhold med hjemmel i jordskifteloven. Slike saker finner avklaring ved at retten avsier dom, eller der partene er enige inngås rettsforlik.

kap. 5 Skjønn

Jordskifteretten kan holde skjønn i samband med tiltaksjordskifte og vernejordskifte.

Jordskifteretten kan også holde skjønn som egen sak eller i samband med sak for jordskifteretten. Dette gjelder følgende lover;

vegloven, servitutloven, løsningsrettsloven, beiteloven, friluftsløven, kulturminneloven, ekomloven, vannressursloven, taubaneloven, reindriftsloven, borettslagsloven, postloven, ekspropriasjonsloven, matrikkelloven, plan- og bygningsloven og nabogjerdeloven.

Jordskiftearbeid i Finnmark 2020

I 2020 avslutta Finnmark jordskifterett 25 saker (2 jordskifte, 4 rettsutgreiing og 19 grensegang). De sakene retten fikk ferdigstilt i 2020 hadde en gjennomsnittlig behandlingstid på nær 2 år. Den lange saksbehandlingstiden skyldes i hovedsak 3-4 saker som har tatt stor plass av ulike årsaker.

I samme tidsrom kom det inn 20 nye krav. Ved årsskiftet hadde vi 44 foreliggende saker. Det er noe mindre enn året før. Dessverre har vi ikke klart å bygge ned restansen ytterligere noe som dels forklares i et spesielt driftsmessig år og at enkelte saker har krevd svært mye arbeid.

Gjennomsnittsalder på foreliggende saksmasse ligger på 1.9 år. Dette skyldes at enkelte saker har vist seg vanskelig å få ferdig behandlet av ulike årsaker (6-7 saker.). Dette er saker fra 2014/2015. Vi forventer at disse avsluttes i løpet av 2021, slik at det i 2022 ikke vil være eldre saker enn fra 2018 (én-to saker).

Det er tidligere bestemt at jordskifterettene skal måles på reell behandlingstid fra krav

innkommer og til sak avsluttes. Kravet oppstilt er 8 mnd. for de rettsfastsettende sakene (typisk grensegang) og 16 mnd. for de rettsendrende sakene (jordskifte). Vi oppfyller ikke kravene vi skal måles etter. Finnmark jordskifterett ser heller ikke for seg at vi vil klare å oppfylle kravene i 2021 all den tid sakene allerede har en alder på 1,9 år i snitt.

Sammenligning av resultater 2018 – 2020:

Resultat	2018	2019	2020
Avslutta saker	32	22	25
Antall parter	59	72	338
Km grenser	20,6	12,4	10,9
Rettstvister avgjort	43	18	24
Innmålte grensepunkt	160	186	115
Areal i skiftefeltet	2	50	0
Veistrekning i km.	0	1	12,8

Omfang og tidsbruk på den enkelte sak varierer mye. Resultatene vil derfor avhenge av hvilke saker som avsluttes det aktuelle år.

Også i 2020 var det flest grensegangsaker som ble behandlet. I 2020 utgjorde disse 68 % av sakene.

Antall saker og saksbehandlingstid:

Slutta saker 2020 (2019)		Nye saker 2020(2019) antall	Foreliggende saker 01.01.2021(2020)	
Antall	Gjennom- snittsalder år		Antall	Gjennom- snittsalder år
25 (22)	2,0 (2,3)	20 (27)	44(47)	1,9 (1,8)

Sakene er godt spredt over Finnmark fordelt på 10 kommuner.

Driftsregnskapet for 2019 viser et totalt forbruk på 3.06 mill. kroner. Vi har et underforbruk på åttito tusen kroner fra revidert 2020-budsjett.

Anker behandlet av Hålogaland lagmannsrett:

I 2020 ble 1 sak anket til lagmannsretten. Saken omfatter avklaring om veirett.

Lagmannsretten behandlet ingen anker i 2020 fra Finnmark.

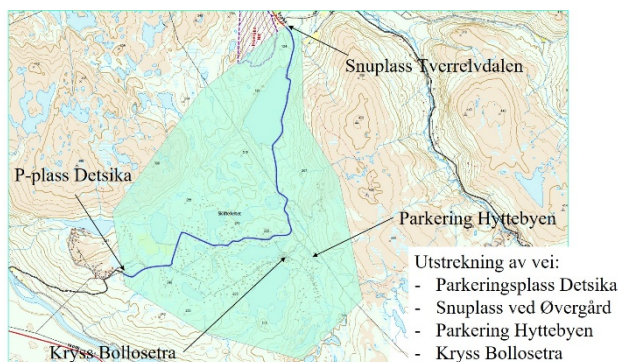
Eksempler på slutta saker

Sist år har retten hatt til behandling flere saker som har omhandlet avklaring av veirett frem til hytte/bolig. **I Porsanger kommune** gjennomførte jordskifteretten rettsutgreiing for veiadkomst til en

fritidseiendom. Saken gjaldt om en eiendommen kunne ha adkomstrett basert på hevd. Bruk av et kjørespor hadde funnet sted fra 1960-tallet da ny offentlig vei ble lagt til området i Stabbursdalen. Opprinnelig var kjøresporet brukt frem til bolig, men bruken av bygningen endret seg senere til fritidsformål. Jordskifteretten fant at bruk oppfylte kriteriene for hevd og stadfeste veiretten.

I Alta har jordskifteretten hatt til behandling bruksordning av privat vei gjennom hytteområdet Bollo. Veien går fra Tverrelvdalen til Detsika. Veien har tidligere i 2012 vært til behandling i jordskifteretten. Behandlingen måtte imidlertid opphøre da veien ble stadfestet å være offentlig vei. Det er et vilkår for behandling av bruksordning for vei i jordskifteretten at denne er privat.

Alta kommune fant etter forrige runde i jordskifteretten å nedklassifisere veien til privat vei i 2014. Videre fant Finnmarkseiendommen å fremsette nytt krav for jordskifteretten i 2015 etter avtale med kommunen.

Veien berører 274 parter/eiendommer, som igjen involvere nær 400 eiere. Etter flere møter over 2 år fant jordskifteretten å fastslå bruksordningsregler for veien. I dette ligger etablering av et veilag med tilhørende bestemmelser/vedtekter.

Det ligger imidlertid til veieierne å konstituere veilaget / sette veilaget i drift. Dersom veilaget ikke konstitueres vil det ikke være en organisering av veien.

I Berlevåg kommune har jordskifteretten klarlagt grensene for en eiendom i Kvitnesbukta. Eiendommen var i sin tid utmålt fra statens umatrikulerte grunn i Finnmark og beskrevet med grenser uten referanser til sjøen.

Retten dom i saken inneholdt en vurdering av om strandområdet med sjøgrunn var avtalt solgt med eiendommen. For dette spørsmålet konkluderte

retten negativt, med henvisning til tolkningsreglene knyttet til avståelse av grunn til sjøen slik de fremgår av rettspraksis.

Retten vurderte videre om strandområdet med sjøgrunn kunne hevdes. Retten fant her at strandområdet med sjøgrunn var hevdet pga. den bruk som har funnet sted siden eiendommen ble etablert rundt 1905. Det ble særlig vist til tidligere rettspraksis fra Finnmark med Hålogaland lagmannsrett avgjørelse om et tilsvarende forhold til Stabburselva (RG-1956-109).

Service og informasjon

Selv om situasjonen fortsatt er noe utfordrende for oss oppfordrer vi fortsatt eiere og bruksrettshavere til fast eiendom å benytte seg av vår kompetanse.

Dersom informasjon om jordskifteretten og dens kompetanse er av interesse kan vi stille opp på møter til grunneierlag, fagsamlinger, m.v.

I 2020 inviterte fylkeskommunen retten til å holde innlegg om beiteskadeskjønn etter reindriftsloven. Innlegget ble gjennomført som et webinar.

Finnmark jordskifterett 2021

Bemanning:

Jordskifterettsleder	Dagfinn Kleveland
Dommerfullmektig	Ida Fossli
Overingeniør	Jan-Edvin Pettersen
Førstekonsulent	Veronica Sagen
Førstekonsulent (40%)	Jannice U Onsen

FINNMARK JORDSKIFTERETT

Finnmárkku Eananjuohkindiggi

Postboks 54, 9811 Vadsø

Telefon: 78 78 64 90

jvadpost@domstol.no

www.jordskifte.no